

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 glđ. 60 kr., za pol leta 1 glđ. 80 kr., za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 glđ. 20 kr., za pol leta 2 glđ. 20 kr., za četrt leta 1 glđ. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 6. aprila 1864.

Gospodarske stvari.

Nemška detelja ali metelka.

Spisal P. N. Feuser.

„Skrbi za mesarja, pa mlinar ti pride sam na dom.“ Tako se glasi nek star francosk pregovor. To se pravi z drugimi besedami: Redi svojo živinico dobro, pa boš imel od nje lep dobiček; pa tudi gnoja ti bo dala, da bodeš pridelal žita na prodaj.

Edini pripomoček, da živinorejo spravimo na višo stopnjo, pa je, da živino v hlevu z dobro in tečno klajo redimo. To moremo pa le z vrlim dobičkom takrat doseči, ako pridelujemo obilo detelje. Le ondi gospodarjem ni treba toliko detelje, kjer imajo obilo dobrih pašnikov in bogatih senožet.

Detelj je več sort in vsaka hoče svojo zemljo, tako, da povsod po deželi je mogoče deteljišča imeti. Če ni svet v kakem kraju za to ali to detelji pristojen, je gotovo drugi ugoden, zato se gospodarju ni bati, da bi za svojo njivo ne imel prave detelje na izbero.

Od tega bomo drugikrat kaj več povedali.

Zdaj bomo le samo od detelje govorili, ki je kraljica med deteljami, to je, od nemške detelje ali metelke (lucernke), ktere se čedalje več prideluje.

Naj tedaj kaj malega o pridelovanji nemške detelje tukaj rečem.

Kakošno zemljo nemška detelja potrebuje, prav do pičice še ni dokazano.

Ta detelja se sploh najbolj obnaša v dobro pognojeni, plevéla prosti, apnéni in globoki zemlji, zlasti tam, kjer so poprej sadeži rastli, ki se okopujejo, kakor krompir itd.

Kdor jo hoče med jaro setev sejati in tudi jarine pridelati, naj jo seje med jari ječmen in jaro rži; toda precej redko se more žito sejati, sicer bi, ako bi bilo žito pregosto, deteljo preveč zamorilo.

Od njive, na katero smo nemško deteljo posejali, pričakujemo, da nam bode več let zaporedoma in obilo obilo dobre piče za našo živino donašala. Da pa ta cilj in konec dosežemo, moramo to storiti, kar je pglavitna reč za spešno rast nemške detelje.

Nemški detelji moramo namreč globoko, dobro pognojeno, apnéno in plevéla prosto njivo odločiti. Kjer se pogreša le to ali uno, slabo je za njo. Žito, med katero se detelja seje, je le zato dobro, da mladi deteljci senco dela in jo suše varuje. Po tem takem ne pričakuj bogate žetve od jarega ječmena ali jare rži, ker to je le druga, ne pa pglavitna stvar. Jez po svojih skušnjah sploh ne maram za vmesno posetev žita, ker detelji vendar nekoliko živeža odtegne.

Največi sovražnik nemške detelje pa je plevél. Da pa plevél detelje prehudo ne preraste in tù in tam

ne zamori, je najbolje, da se prav gosto poseje. Že prve leta je treba goste detelje.

Pozneje leta se mora pa deteljišče spomladi in v jeseni dobro z brano prevleči, da se silni plevél potrebi, da more zrak brez zadržka do korenin segati in rast na vse strani pospeševati. Da bi nemška detelja pozebla, ni se bati, ker pregloboko svoje korenike v zemljo spušča in sicer po 8 do 15 čevljev globoko.

Jez sejem na oral (joh) navadno 50 funtov detelj-nega semena, in če že med deteljo kaj vmes sejem, nekoliko ajde vržem tako redko med njo, da na tri čevlje po dolgem in širokem le ena ajdina rastlika stoji. Kadar detelja po čevlji visoka vzraste, se prvič pokosi. Pravi čas deteljo sejati je od srede malega do srede vélicege travna, da ne pride prva rast šibkih rastlinic v gorkeji in suheji čas, kar bi utegnulo zlo škodovati setvi. (Kon. prih.)

Gospodarska skušnja.

* Fižol in grah leta star, pravijo skušeni kmetovavci, da je za seme najboljši, tudi dveletni je še dober; stareji je pa slab za seme.

* Da krompir ne gnjije, svetuje skušeni kmetovavec in predsednik gospodarske družbe v Chalon-u na Francozkem, gosp. Ponsard, to-le: Namesti, da se krompir sadi že mesca aprila (malega travna), naj se sadi še le prve dni mesca rožnika (junija). Zmrzlina pomladanska, škodljiva rôsa in pa vročina mesca malega srpana (julija) ne bodo potem ne perju zunaj zemlje in ne krompirju v zemlji škodovali. Ako gospodar tako ravná, bode zabranil bolezen, pa more tudi na tisti njivi pred krompirjem že kak drug pridelek imeti. — Tako svetuje gori imenovani Francoz v bukvicah, ki jih je o krompirjevi bolezni ravnokar na svetlo dal.

Ker imajo „Novice“ navado, da naznanjajo našim gospodarjem nove skušnje, jim naznanijo tudi to, toda dodati morajo, da ta skušnja je ravno nasproti tisti, po kateri se svetuje zgodaj krompir saditi, da že blizo dozori, predno nastopi nevarni čas mesca velikega srpana, kadar se najraje prikaže kromirjeva bolezen na perji njegovem. Al mala skušnja se vender utegne napraviti, da se izvé, kaj je bolje.

O goveji kugi.

Ko je na Hrvaškem in Slavonii goveja kuga že potihnila tako, da skoro tri tedne ni nobeno blago zbolelo, je nenadoma v Požegi (v Slavonii) 14. dne u. m. zopet se prikazala pri 5 govedih. — Dosihmal ste Hrvaška in Slavonska zgubile 5747 goved. Po poslednjem naznanilu c. k. general-komande od 29. marca je stan goveje kuge na Hrvaškem in v Slavonii (Pri-